

Strieborná zberateľská minca k 300. výročiu narodenia Adama Františka Kollára

Pri príležitosti 300. výročia narodenia Adama Františka Kollára, výnimočnej osobnosti vedeckého sveta, vydala Národná banka Slovenska 13. marca 2018 striebornú zberateľskú mincu v nominálnej hodnote 10 eur.

Minca realizovaná podľa návrhu akad. soch. Zbyňka Fojtů

Adam František Kollár, vzdelanec, polyglot, právny historik a dvorský radca bol už počas života známy v celej Európe. Pre jeho vedomosti, múdrosť a rozhladenosť ho nazvali podľa gréckeho filozofa „slovenský Sokrates“. Narodil sa 15. apríla 1718 v Terchovej. Po štúdiách sa jeho pôsobiskom v roku 1748 stala Dvorská knižnica vo Viedni, kde bol pisárom, kustódom, vedúcim a od roku 1774 jej riaditeľom v hodnosti dvorského radcu. Prácu v knižnici zameral na rozširovanie jej fondov a ich katalogizáciu. Vypracoval štvorzväzkový systematický katalóg teologických tlačí, skompletizoval a vydal súpis rukopisných kódexov. Jeho zásluhou vznikla vo Viedni v roku 1778 Cisársko-kráľovská akadémia orientálnych jazykov. Jeho filozofické a právnické názory sú súčasťou tereziánskeho osvietenstva. Bol osobným poradcom panovníčky Márie Terézie pre uhorské historicko-právne, majetkovo-právne a školské záležitosti. Vydával *Privilegierte Anzeigen* (Výsadné oznamy), ktoré obsahovali prehľad posledných vedeckých výsledkov. Podieľal sa aj na vypracovaní školskej reformy. Návrh, ako kolektívne dielo viacerých autorov, je aj dnes známy pod názvom *Ratio educationis* (Školský poriadok). Počas prípravy návrhu bol Kollár riaditeľom všetkých viedenských gymnázií a na dvoch reformu overoval vo výučbe. Jeho pôsobe-

nie si Mária Terézia vážila a jeho politické názory ovplyvňovali činnosť Štátnej rady. Za osobitné zásluhy mu v roku 1775 obnovila šľachtictvo. Jej náklonnosť potvrdzuje i skutočnosť, že sa stala krstnou matkou jeho dcéry. Adam František Kollár zomrel 10. júla 1783 vo Viedni.

Na výtvarný návrh striebornej zberateľskej mince vyhlásila Národná banka Slovenska v januári 2017 verejnú anonymnú súťaž, do ktorej bolo predložených 20 výtvarných prác. Komisia na posudzovanie výtvarných návrhov pamätných mincí a zberateľských mincí ich hodnotila v apríli 2017. Jej odbornou poradkyňou bola zástupkyňa Historického ústavu Slovenskej akadémie vied PhDr. Ľubica Kázmerová, CSc.

Na základe odporúčania odbornej komisie schválila Banková rada NBS na realizáciu výtvarný návrh akad. soch. Zbyňka Fojtů, ktorému bola udelená prvá cena. Jeho návrh presvedčil kvalitou výtvarného spracovania averzu i reverzu. Na averze autor racionálnou kompozíciou vhodne vyjadril Kollárovo aktivity, ktoré sú zhmotnené náznakom dobovej knižnice a názvom jedného z Kollárových vedeckých diel *Analecta monvmentorvm omnis aeui Vindobonensia* (Viedenská zbierka dokumentov všetkých čias). Reverzu dominuje kvalitne a výstižne stvárnený portrét,

3. cena
Štefan Novotný

3. cena
Mgr. art. Peter Valach

ktorý vyplňa takmer celú plochu mincového poľa.

Druhá cena nebola v súťaži udelená.

Tretiu cenu získal výtvarník Štefan Novotný. Averz jeho návrhu predstavuje záber do interiéru Dvorskej knižnice vo Viedni, ktorej bol Adam František Kollár hlavným kustódom a neskôr riaditeľom. Na reverze je vydarený Kollárov portrét s knihou v ruke.

Ďalšia tretia cena bola udelená Mgr. art. Petrovi Valachovi. Autor na averze zobrazil fragment fasády historickej budovy Dvorskej knižnice vo Viedni a faksimile Kollárovho podpisu ako jej riaditeľa.

Kvalitný portrét na reverze je doplnený sovou, ktorá je atribútom múdrosti.

Strieborná zberateľská minca s priemerom 34 mm a hmotnosťou 18 g bola vyrazená zo striebra s rýdzosťou 900/1000 v Mincovni Kremnica. Na hrane je razbou do hĺbky uvedený nápis „VZDELANEC • DVORSKÝ RADCA MÁRIE TERÉZIE“. Zo schváleného limitovaného počtu 11 000 kusov mincí bolo vyrazených 2 550 kusov v bežnom vyhotovení a 4 950 kusov vo vyhotovení proof.

Dagmar Flaché
Foto: Štefan Fröhlich

B
L
I
T
E
F